

Ilmajoki
Vanha Loukasmäki

Tarkastus 2.9.1981

Mukana omistajista Emil Ojanperä ja Vesa Luoma sekä museovirastosta Panu Kaila ja Leena Mattila.

Vanhan Loukasmäen rakennusryhmä sijaitsee Ilmajoen metsäkulmilla. Talo on säilyttänyt hyvin perinteisen luontensa; kahdesti jatkettuna päärakennuksen lisäksi jäljellä on 14 talousrakennusta yksinäisellä, metsän keskelle raivattulla peltoaukealla.

Pitäjän suurimpiin kuuluneen Yli-Lauroselan talon lisäksi Ilmajoella on kunnostettu museona säilytettäväksi myös vaatimaton mäkitupa muutamine ulkorakennuksineen. (Mäkitupa, jonka omistaa Ilmajoki-seura, on esineistöään myöten aitona säilynyt rakennus). Vanha Loukasmäki sijoittuu keskikokoisena uudistalona näiden kahden väliin. Loukasmäen pelastaminen loisi Ilmajoelle ainutlaatuisen täydellisen pohjalaistalojen sarjan.

Vanha Loukasmäki on viime vuosina autioitunut. Omistaja on ikääntynyt, viljely lopetettu ja nyt jo rakennuksetkin jätetty kylmilleen. Tila tuli myyntiin ja tuho näytti olevan edessä - Ilmajoki-seura ei jokisaunan ja mäkituvan lisäksi pystynyt ottamaan näin suurta kohdetta hoitoonsa. Ratkaisu oli erikoinen: joukko kulttuuriperinteen säilyttämisestä kiinnostuneita ilmajokisia yksityishenkilöitä osti yhdessä Vanha Loukasmäen, ainoana tarkoituksenaan pelastaa ja kunnostaa rakennukset.

- Päärakennus. Vesikatto (tiili) vuotaa pahasti poikkiosan jiiristä, yläpohja on tällä kohtaa nopeasti lahoamassa. Pääkuistin katto on myös hajonnut. Vesikatto olisi kultaaltaan korjattava - itse tiilet voidaan käyttää uudelleen. Ikkunat ovat varsinkin eteläsivulla rappeutuneet, mutta tavasti kunnostaen ne voidaan vielä pelastaa. Vesipenkki on pellitettävä, vesi valuu nyt seinälle. Ikkunankehysten päällyslautoja on uusittava.

Tuvan alusta on betonoitu ja varustettu kapealautaisella uudella lattialla. Lattiasientä ei ole, mutta kylmilleen jääneessä rakennuksessa tilanne on vaarallinen. Betonointi olisi varmintä purkaa ja alapohja palauttaa tuuletetuksi. Tukitut alustan tuuletusputket on kaikkialla avattava.

- Talousrakennukset. Muutamit aitat on suojattu aaltopelillä, joka olisi hyvä joskus muuttaa paremmin sopivaksi katteeksi. Pajassa taas on mielenkiintoinen, kolmiomaisin peiterimoin varustettu sammaltunut lautakatto. Savusaunan katto on sortunut sisään, mutta seinät vielä suurimmaksi osaksi kunnossa. (Tästä savusaunasta otettiin malli Yli-Lauroselan vellisaunan kiukaaseen). Mahtava kolmiosainen riihirakennus olisi katon pettämisen vuoksi kiireesti pelastettava. (olkikatto). Useimmissa muissa rakennuksissa on huonokuntoinen, uusittava pärekatto.

Edellä on lueteltu välttämättömät ja kiireellisimmät korjauskohteet. Kun nämä on saatu kuntoon, voidaan edetä muihin yksityiskohtiin. Tavoitteena on kaikkien olemassa-olevien rakennusten säilyttäminen, samoin kuin villiintyneen pihapiirin ja peltojen palauttaminen hoidettuun asuun.

Helsinki, 29.12.1981

Panu Kaila